

Sygn. akt III AUa 1746/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Rodak

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski

SSA Lucyna Guderska (spr.)

Protokolant: sekretarz sądowy Monika Nagy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 października 2016 r. w Ł.

sprawy **L. W. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w Ł.**

o wysokość emerytury

na skutek apelacji L. W. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 24 czerwca 2015 r. sygn. akt VIII U 824/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1746/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 stycznia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. przyznał L. W. (1) prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 2013 r., tj. od miesiąca, w którym złożono wniosek. Do ustalenia wysokości świadczenia, zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przyjęto kwotę składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 102.351,92 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 452.021,60 zł, średnie dalsze trwanie życia w wysokości 193,70 miesięcy. Wysokość tak wyliczonej emerytury wyniosła 2.862,02 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że w celu ewentualnego uwzględnienia w podstawie wymiaru wynagrodzeń osiągniętych w trakcie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G. należy dołączyć karty wynagrodzeń lub inne dokumenty potwierdzające osiągnięte wynagrodzenia, okres zatrudnienia oraz wymiar czasu pracy.

W odwołaniu od tej decyzji L. W. (1) wniósł o jej zmianę przez uwzględnienie przy obliczaniu kapitału początkowego minimalnych zarobków za okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G., gdzie był zatrudniony jako instruktor muzyki na podstawie umowy o pracę w latach 1975 -1987 w wymiarze połowy etatu, tj. 48 godzin miesięcznie. Odwołujący wskazał, że zgodnie z zarządzeniami Ministra Kultury i Sztuki pełen etat instruktorski w amatorskim ruchu artystycznym w latach 1966-1982 wynosił 78 godzin miesięcznie, zaś od 1983 r. było to 90 godzin miesięcznie. Ubezpieczony podniósł, iż wobec braku dokumentacji osobowo-płacowej z tego okresu załącza pisemne zeznania świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podał, że do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego wnioskodawcy organ rentowy uwzględnił wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z lat 1980-1989, ze wskaźnikiem wysokości kapitału początkowego wynoszącym 108,92%.

W piśmie z dnia 14 stycznia 2015 r. odwołujący wniósł o ustalenie wysokości jego wynagrodzenia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G. w oparciu o wynagrodzenie, które otrzymywał w (...) S., w którym również był zatrudniony na stanowisku instruktora w okresie od 1 listopada 1978 r. do 31 sierpnia 1990 r.

Na rozprawie w dniu 23 lutego 2015 r. odwołujący wniósł o uwzględnienie okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G. od 1 marca 1974 r. do 31 grudnia 1987 r., wskazując, że nie jest pewien co do swojego zatrudnienia w okresie od 1 stycznia do 14 lutego 1975 r.

Zaskarżonym wyrokiem z 24 czerwca 2015r. Sąd Okręgowy w Łodzi zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przeliczył emeryturę L. W. (1) od 1 grudnia 2013 r. przy zastosowaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 122,54 % (pkt 1) oraz oddalił odwołanie w pozostałym zakresie (pkt 2).

Sąd I instancji ustalił, że L. W. (1), urodzony (...), wniosek o emeryturę złożył w dniu 6 grudnia 2013 r.

Decyzją z dnia 15 stycznia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. ustalił kapitał początkowy L. W. (1) na dzień 1 stycznia 1999 r. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r., a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 108,92%. Podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 1.329,79 zł, a ustalono ją w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynoszącego 108,92% przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł. Przyjęto łącznie 25 lat, 5 miesięcy i 1 dzień, tj. 305 miesięcy okresów składkowych i 17 dni okresów nieskładkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 85,84 %. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 144.393,92 zł.

W dniu 29 stycznia 2014 r. organ rentowy wydał będącą przedmiotem sporu decyzję oraz decyzję, mocą której na podstawie art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił L. W. (2) przyznania emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy, ponieważ jej wysokość jest mniej korzystna niż emerytura ustalona zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia emerytalnego przyjęto podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych tj. z lat 1973-1975, 1979-1985, 1987, 1989, 1990, 2006-2012 wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia na 103,43 %, podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika przez kwotę bazową w wysokości 3.080,84 zł wyniosła 3.186,51 zł. Do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 38 lat okresów składkowych oraz 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Wysokość emerytury wyliczonej w oparciu o art. 53 wyniosła 2.315,45 zł.

Ustalając wysokość emerytury skarżącego organ rentowy nie uwzględnił w podstawie wymiaru wynagrodzeń osiągniętych w trakcie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G. z uwagi na brak dokumentu o rozwiązaniu stosunku pracy oraz zaświadczeń o wynagrodzeniu.

W dniu 1 marca 1974 r. L. W. (1) został zatrudniony przez Zakład (...) w G. na stanowisku instruktora zespołu akompaniatorskiego przy świetlicy, z wynagrodzeniem 32 zł za godzinę. W umowie o pracę wpisano drugie imię wnioskodawcy - W..

Osoba o imieniu i nazwisku W. W. (2) nie jest zameldowana w P..

Zdarzało się, że do wnioskodawcy zwracano się używając jego drugiego imienia - W..

W ramach zatrudnienia w spornym okresie wnioskodawca uczył muzyki i śpiewu w Zakładowym (...).

Zakład (...) w G. zmieniło w 1975 r. nazwę na Przedsiębiorstwo Produkcji (...) w G.. Siedziba przedsiębiorstwa nadal mieściła się pod adresem G., ul (...). W związku ze zmianą dyirekcji w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G., L. W. (1) otrzymał nową umowę o pracę na stanowisko instruktora muzycznego, wymiar czasu pracy nadal wynosił 48 godzin miesięcznie, stawka godzinowa wynagrodzenia wnioskodawcy była taka sama, potem uległa podwyższeniu.

Wnioskodawca w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G. równolegle był zatrudniony w innych przedsiębiorstwach w różnych okresach i wymiarach czasu pracy. W okresie od 1 września 1972 r. do 15 lipca 1985 r. L. W. (1) był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w pełnym wymiarze czasu pracy, w okresie od 1 marca 1973 r. do 30 września 1988 r. w Spółdzielni Pracy w G. (w wymiarze 32 godzin miesięcznie do 31 grudnia 1974 r. oraz 48 godzin miesięcznie do 30 września 1988 r.). Pracę w G. wnioskodawca wykonywał po południu, dojeżdżając po zakończeniu pracy na budowie.

Nadto w okresie od 1 listopada 1978 r. do 31 sierpnia 1990 r. wnioskodawca był zatrudniony w Miejsko - Gminnym Ośrodku (...) w S. na stanowisku instruktora amatorskiego ruchu artystycznego, a następnie instruktora śpiewu i akompaniatora (na 0,44 etatu, na 0,55 etatu, w pełnym wymiarze czasu pracy i ostatnio na 0,67 etatu).

W zaświadczeniu z 18 sierpnia 1978 r. Przedsiębiorstwo Produkcji (...) z siedzibą w G., ul. (...) wskazało, że L. W. (1) od dnia 15 lutego 1975 r. jest zatrudniony w Przedsiębiorstwie na stanowisku instruktora muzycznego w wymiarze 48 godzin w miesiącu. W opinii z 22 sierpnia 1978 r. Przedsiębiorstwo (...) w G. wskazało, że L. W. (1) jest zatrudniony w tym Przedsiębiorstwie na stanowisku instruktora muzycznego w wymiarze 48 godzin w miesiącu od dnia 15 lutego 1975 r.

Z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G. wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie w okresie marzec - grudzień 1974 r. w wysokości 1.536,00 zł miesięcznie brutto (1.358,00 zł netto).

Pełen wymiar czasu pracy dla instruktorów muzyki w latach 1966-1982 wynosił 78

godzin.

Przy przyjęciu, iż wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G. w okresach od 1 marca 1974 r. do 31 grudnia 1974 r. oraz od 15 lutego 1975 r. do 22 sierpnia 1978 r. w wymiarze 48 godzin miesięcznie z wynagrodzeniem ustalonym stawką godzinową w wysokości 32 zł, wysokość rocznych wynagrodzeń z tego tytułu wyniosła:

- w 1974 roku - 15.360,00 zł;

-w 1975 roku - 16.128,00 zł;

-w 1976 roku - 18.432,00 zł;

-w 1977 roku- 18.432,00 zł;

-w 1978 roku - 11.842,10 zł.

Uwzględniając w okresach od 1 marca 1974 r. do 31 grudnia 1974 r. oraz od 15 lutego 1975 r. do 22 sierpnia 1978 r. wynagrodzenie roczne wnioskodawcy z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w G. obliczone według stawki godzinowej w wysokości 32 zł i przy przyjęciu miesięcznego wymiaru czasu pracy 48 godzin, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego obliczony z 10 kolejnych lat kalendarzowych wyniósł 122,54 %.

Sąd Okręgowy podniósł, że treść zachowanej dokumentacji zastępczej ze spornego okresu zatrudnienia oraz zeznania wnioskodawcy, potwierdzają, że poza wszelkimi wątpliwościami L. W. (1) był zatrudniony w Przedsiębiorstwie

Produkcji (...) w G. od 1 marca 1974 r. do 31 grudnia 1974 r. oraz od 15 lutego 1975 r. do 22 sierpnia 1978 r. w wymiarze 48 godzin miesięcznie. Podkreślił, że z karty wynagrodzeń z 1974 roku wprost wynika, że odwołujący w każdym miesiącu tego roku otrzymał wynagrodzenie w tej samej wysokości, a jego kwota stanowi iloczyn stawki godzinowej wynikającej z umowy o pracę i miesięcznego 48 godzinnego czasu pracy. Natomiast z zaświadczenia wystawionego przez zakład pracy w dniu 18 sierpnia 1978 r. oraz opinii z 22 sierpnia 1978 r. wynika, że wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu od 15 lutego 1975 r., co pozwala na przyjęcie, że co najmniej do daty wydania zaświadczenia z dnia 22 sierpnia 1978 r. nie uległo to zmianie. Okoliczność, iż na umowie o pracę z dnia 1 marca 1974 r. oraz na karcie wynagrodzeń z 1974 r. w rubryce dotyczącej danych osobowych pracownika widnieje imię (...), zamiast (...) nie rodzi, zdaniem tego Sądu, wątpliwości, że dokumenty te dotyczą osoby skarżącego. Wskazał, że wnioskodawca nazywa się L. W. (1), a zatem pracodawca mógł omyłkowo wskazać drugie imię pracownika zamiast pierwszego, tym bardziej, że z zeznań świadka D. F. wynika, iż zdarzało się, że zwracano się do niego używając imienia W.. Ponadto Sąd ustalił, że w P. nie zamieszkuje osoba o imieniu i nazwisku W. W. (3).

Sąd I instancji stwierdził, że zgromadzony materiał dowodowy pozwala na przyjęcie, że w okresie tym wnioskodawca był wynagradzany według stawki godzinowej w wysokości co najmniej 32 zł. Dlatego należało uwzględnić wysokość w podstawie wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenie z okresu od 1 marca 1974 r. do 31 grudnia 1974 r. oraz od 15 lutego 1975 r. do 22 sierpnia 1978 r., obliczone przez pomnożenie stawki godzinowej w wysokości 32 zł i 48 godzinnego miesięcznego czasu pracy. Sąd zauważył, że hipotetyczne wyliczenie, jakiego dokonał organ rentowy, nie było kwestionowane przez wnioskodawcę, mimo iż konsekwentnie twierdził on, że po otrzymaniu umowy o pracę na okres od 15 lutego 1975 r. stawka godzinowa ulegała zwiększeniu, ale nie był w stanie wykazać konkretnych kwot. Sąd uznał, że nie jest możliwe ustalenie wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy na podstawie danych dotyczących wysokości jego wynagrodzenia, które otrzymywał w innym zakładzie. Podkreślił, że stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone między pracodawcą i konkretnym pracownikiem. Uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia - oparte na wynagrodzeniu otrzymanym przez danego pracownika u innego pracodawcy - nie może zaś oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy.

Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy w zakresie, w jakim wskazywał na okoliczność zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G. od 23 sierpnia 1978 r. do 31 grudnia 1987 r. Podniósł, że twierdzenia wnioskodawcy w tym przedmiocie nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym, gdyż ostatni dokument potwierdzający zatrudnienie odwołującego w w/w zakładzie został wystawiony 22 sierpnia 1978 r. Zdaniem Sądu, tę datę należy przyjąć, jako datę graniczną zatrudnienia L. W. (1), albowiem poza gołosłownymi zeznaniami wnioskodawcy, brak jest jakichkolwiek dowodów na okoliczność kontynuowania przez niego pracy w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G. w dalszym okresie.

Sąd pominął dowód z pisemnych zeznań złożonych przez pracowników Przedsiębiorstwa Produkcji (...) w G. - H. B. i S. P., albowiem stałoby to w sprzeczności z zasadami rządzącymi procesem cywilnym, a zwłaszcza wymogiem bezpośredniości statuowanym przez art. 235 § 1 k.p.c.

Sąd pominął również dowód z zeznań świadka D. F. wskazując, że była ona pracownikiem Ośrodka (...) w S., a zatem innego zakładu pracy niż będący przedmiotem sporu. Wiedza tego świadka co do okoliczności spornych sprowadzała się do stwierdzenia, że L. W. (1) dojeżdżał z innym pracownikiem Ośrodka (...) do G., co wobec faktu zatrudnienia wnioskodawcy w latach 1973 - 1988 również w innym zakładzie mieszczącym się w G. - Spółdzielni Pracy nie wnosi nic do sprawy.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje częściowo na uwzględnienie.

Przywołując treść art. 55, art. 25 ust. 1 i art. 174 oraz art. 15 i 16 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe Sąd I instancji podkreślił, że

przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest możliwość uwzględnienia w wyliczeniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wnioskodawcy zarobków z okresu jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G. od 1 marca 1974 r. do 31 grudnia 1987 r. Sąd zauważył przy tym, że ostatecznie wnioskodawca wskazał, że nie ma pewności co do swojego zatrudnienia w tym zakładzie w okresie od 1 stycznia do 14 lutego 1975 r.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wnioskodawca wykazał, że od 1 marca do 31 grudnia 1974 r. oraz od 15 lutego 1975 r. do 22 sierpnia 1978 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G. w wymiarze 48 godzin miesięcznie, tj. w wymiarze czasu nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy określonego dla takiej pracy. W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w ocenie Sądu, należy uwzględnić w okresach tych kwoty wynagrodzenia wyliczonego w oparciu o stawkę godzinową w wysokości 32 zł, tj. iloczynu stawki godzinowej i 48 godzinnego miesiąca pracy.

W ocenie Sądu dokonane przez organ rentowy w toku postępowania wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w najkorzystniejszym wariantcie, przy przyjęciu kwot wynagrodzeń osiągniętych w uwzględnionych okresach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G., pozwoliły ustalić przynajmniej taką wysokość wynagrodzenia, jaką wnioskodawca w spornym okresie niewątpliwie otrzymywał i w pewnym stopniu zaspokoił poczucie krzywdy wnioskodawcy, który nie może udokumentować kwot rzeczywiście osiąganego wynagrodzenia, z uwagi na brak pełnej dokumentacji płacowej. Wyliczony wskaźnik wyniósł 122,54 % i jest korzystniejszy od dotychczasowego (108,92 %).

Sąd stwierdził, że nie jest możliwe przyjęcie wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy, iż pracował on w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G. również w okresie od 23 sierpnia 1978 r. do 31 grudnia 1987 r. w wymiarze czasu nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. Podkreślił, że wnioskodawca nie przedstawił dowodów na potwierdzenie swoich twierdzeń w tym zakresie, a złożone przez niego pisemne oświadczenia osób rzekomo zatrudnionych w spornym okresie w tym samym zakładzie pracy nie stanowią miarodajnego dowodu. Sąd wskazał przy tym, iż nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł, jak w punkcie pierwszym wyroku, zaś w pozostałym zakresie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia, w części oddalającej odwołanie, złożył L. W. (1) wnosząc o jego zmianę i uwzględnienie w wysokości świadczenia wynagrodzenia z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w G. od 23 sierpnia 1978r. do 31 grudnia 1987r. w wymiarze 48 godzin miesięcznie i przy przyjęciu minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w tym okresie.

Skarżący zarzucił Sądowi I instancji błędną ocenę zebranego materiału dowodowego przez odmowę wiarygodności jego twierdzeniom, że pracował w W. w G. do końca 1987r. oraz nie uwzględnienie treści pisemnych oświadczeń złożonych w 2000r. przez byłych, a nieżyjących obecnie, pracowników tego Przedsiębiorstwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zawarte w apelacji zarzuty sprowadzają się w istocie do zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie z jego brzmieniem, Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

W ocenie Sądu odwoławczego, ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy są prawidłowe i wynikają z oceny materiału dowodowego dokonanej przez przyzmat dyrektyw płynących z treści art. 233 § 1 k.p.c. Należy mieć na uwadze, że co do zasady Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, dokonując wyboru określonych środków dowodowych. Jak trafnie przyjmuje się przy tym w orzecznictwie sądowym, jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Wyłącznie w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyroki Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2001 r., (...) CKN 588/99, nie publ., z 29 września 2002 r., (...) CKN 817/00, nie publ.). Dlatego też strona chcąca podważyć sędziowską ocenę dowodów nie może ograniczać się do przedstawienia własnej ich oceny, ponieważ jest to zwykła polemika ze stanowiskiem Sądu nie mogąca odnieść skutku. Konieczne jest wskazanie w takiej sytuacji przyczyn, dla których dokonana przez Sąd ocena dowodów nie spełnia kryteriów określonych w art. 233 § 1 k.p.c.

Analiza stanowiska ubezpieczonego prezentowanego w apelacji wskazuje, że ubezpieczony zgłasza żądanie uwzględnienia w kapitale początkowym zarobków z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G. od 23 sierpnia 1978r. do 31 grudnia 1987r. w wysokości stanowiącej iloczyn minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w tym okresie i 48 godzin pracy miesięcznie.

Odnosząc się do powyższych żądań należy generalnie wyjaśnić, że określone w art. 15 ustawy o emeryturach i rentach z FUS zasady ustalenia podstawy wymiaru emerytury mają zastosowanie także do okresów przypadających przed wejściem w życie ustawy emerytalnej i wprowadzonej równocześnie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.), kiedy nie prowadzono indywidualnych kont emerytalnych. Za podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w tych okresach przyjmuje się kwoty wynagrodzenia wypłaconego przez pracodawcę. Osoba ubiegająca się o świadczenia z ZUS musi zatem wykazać wysokość przychodu stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, a jeżeli była pracownikiem - wysokość wynagrodzenia. Za podstawę wymiaru emerytury przyjmuje się kwotę udowodnioną przez zainteresowanego, która nie koniecznie musi odpowiadać wysokości faktycznie uzyskanego wynagrodzenia (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 8 sierpnia 2006 r., I UK 27/06, OSNP 2007/15-16/235).

Jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006 r., I UK 115/06 (OSNP 17-18/2007, poz. 257), wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi. Nie obowiązuje wówczas ograniczenie wynikające z § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 z późn. zm.), który w punkcie 1 przewiduje, że środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury dla pracowników, są zaświadczenia zakładów pracy, wystawione według wzoru ustalonego przez ZUS albo legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków. Jak wywiódł Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powyższego wyroku, ograniczenie to obowiązuje wyłącznie w postępowaniu administracyjnym, prowadzonym przed organem rentowym. Natomiast w trakcie postępowania sądowego, wysokość zarobków może być udowodniana wszelkimi środkami dowodowymi, a do Sądu należy ocena ich wiarygodności.

W sprawie bezsporne jest, że co do okresu pracy skarżącego od 23 sierpnia 1978 r. do 31 grudnia 1987r. nie ma żadnych dokumentów stwierdzających jego zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w G., wymiar czasu pracy, wysokość wynagrodzenia, czy też wysokość odprowadzanych od tego przychodu składek na ubezpieczenie społeczne.

Wbrew wymogom przewidzianym w art. 232 k.p.c., w toku całego postępowania skarżący nie przedłożył żadnych miarodajnych dowodów pozwalających na ustalenie zatrudnienia go w Przedsiębiorstwie po dniu 22 sierpnia 1978r.

oraz wysokości jego wynagrodzenia z tego okresu. Tymczasem, jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2008 r., I UK 193/07 (OSNP z 2009 r., z. 1-2, poz. 52), w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada kontrydiktoryjności i związany z nią ciężar udowodnienia przez ubezpieczonego podnoszonych przez niego twierdzeń, któremu ten nie sprostał. Brak jakichkolwiek dowodów pozwalających na ustalenie nie tylko faktu wypłaty i wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego ale też faktu i wymiaru zatrudnienia skarżącego w spornym okresie wyklucza możliwość uwzględnienia ich przy ustalaniu wartości jego kapitału początkowego i należnego świadczenia. Zaliczenie nieudokumentowanych spornych okresów zatrudnienia oraz przychodów do stażu ubezpieczeniowego oraz podstawy wymiaru kapitału początkowego wyłącznie na podstawie przesłuchania strony zainteresowanej jest dopuszczalne tylko w przypadkach nie budzących żadnych wątpliwości co do spójnego i precyzyjnego - rodzajowego oraz czasowego potwierdzenia się udowodnianych okoliczności. Dlatego za uzasadniony należało uznać rygoryzm Sądu Okręgowego w ocenie materiału sprawy, który wykazał ogólnikowość pisemnych oświadczeń i brak możliwości ich weryfikacji przez sądem. Należy przy tym podkreślić, że nic nie stało na przeszkodzie, by - wobec braku dokumentów dotyczących pracy w Przedsiębiorstwie (...) w spornym okresie - ubezpieczony dołożył należytych starań w celu zabezpieczenia zeznań świadków, np. w trybie przewidzianym w art. 310 k.p.c., czy też wystąpił wcześniej do byłego pracodawcy o potwierdzenie faktu zatrudnienia go oraz wysokości wynagrodzenia. W takich okolicznościach Sąd Okręgowy - działając w granicach dyspozycji art. 382 w związku z art. 233 § 1 k.p.c. - był uprawniony do odmowy wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom ubezpieczonego w zakresie dotyczącym jego zatrudnienia i wysokości zarobków w W. w G. po 22 sierpnia 1978r.

Wprawdzie istotnie, z treści pisemnych oświadczeń H. B. i J. P. z 18 grudnia 2000r. wynika, że wnioskodawca była zatrudniona w okresie od 15 lutego 1975r. do 31 grudnia 1987r. w (...) W. w G. w charakterze instruktora muzyki, jednakże – wobec śmierci w/w osób – brak było możliwości zweryfikowania tych oświadczeń w toku postępowania sądowego. Zauważyć również należy, że treść tych oświadczeń nie została w jakikolwiek sposób poświadczona przez byłego pracodawcę, czy też jego następcę prawnego. Potwierdzone zostały wyłącznie podpisy osób składających w/w oświadczenia. Ponadto tylko w oświadczeniu złożonym przez J. P. jest informacja, w jakim wymiarze czasu pracy skarżący świadczył wówczas pracę, podczas gdy w oświadczeniu H. B., która – jak wynika z treści oświadczenia – była bezpośrednią przełożoną ubezpieczonego, brak jest takiej informacji. Z treści tych oświadczeń nie wynika również wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego. Znamienne jest przy tym, że skarżący nie zachował żadnego dokumentu dotyczącego jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) po 22 sierpnia 1978r. i to w sytuacji, gdy – jak podawał w toku postępowania – stawka jego wynagrodzenia systematycznie wzrastała, a zatem w związku z tym faktem winny były zostać sporządzone przez pracodawcę angaże, czy też aneksy do umowy o pracę.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, przy ustalaniu wartości kapitału początkowego i należnego wnioskodawcy świadczenia, brak jest możliwości przyjęcia żądanych przez skarżącego kwot wynagrodzenia za sporny okres, skoro skarżący – poza pisemnymi oświadczeniami H. B. i J. P. z 18 grudnia 2000r. – nie przedstawił żadnych dowodów potwierdzających chociażby fakt kontynuowania pracy w Przedsiębiorstwie (...) po dniu 22 sierpnia 1978r. W aktach osobowych znajdujących się w zasobach archiwalnych nadesłanych przez firmę (...) znajduje się jedynie karta wynagrodzeń wnioskodawcy za okres od marca do grudnia 1974r. Brak jakiegokolwiek dokumentacji dotyczącej zatrudnienia skarżącego w tym Przedsiębiorstwie w spornym okresie, w szczególności dokumentacji płacowej, uniemożliwia ustalenie nie tylko, czy istotnie pracował on wówczas u tego pracodawcy, ale też w jakim wymiarze godzin świadczył pracę, czy korzystał z urlopów bezpłatnych, bądź nie miał innych niepłatnych nieobecności.

W świetle powyższego, Sąd Apelacyjny nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.